

Autori: (1) Prof. dr. sc. Damir Primorac, odvjetnik; (2) Mato Krmek, odvjetnik; (3) Marko Pilić, student
Institucije: Sveučilišni odjel za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu
E-mail: damir.primorac@primorac-partners.com; mato.krmek@primorac-partners.com; markopilic389@gmail.com

TEORIJSKA I PRAKTIČNA PROBLEMATIKA IZVRŠENJA EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA BEZ PROVJERE DVOSTRUKE KAŽNJIVOSTI

Sažetak

Donošenjem Okvirne odluke Vijeća Europske unije (2002/584/PUP) od 13. lipnja 2002. godine o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica Europske unije promijenjen je dotadašnji način izručenja između država članica Europske unije. Europski uhidbeni nalog je implementiran u zakonodavstvo Republike Hrvatske donošenjem Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije dana 23. srpnja 2010. godine, s time da je, stupio na snagu 01. srpnja 2013. godine, kada je Republika Hrvatska pristupila Europskoj uniji. Prema rješenjima navedenog pravnog propisa, europski uhidbeni nalog ne može se izdati za sva kaznena djela, niti se za sva kaznena djela za koja je izdan europski uhidbeni nalog provjerava dvostruka kažnjivost. Isključenje provjere dvostruke kažnjivosti odnosi se na kaznena djela koja su navedena u čl. 10. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije budući da se na ta kaznena djela ne primjenjuje domaće pravo, već pravo države koja je izdala europski uhidbeni nalog. S obzirom da su se u teoriji i praksi u Republici Hrvatskoj pojavile određene dvojbe glede dosega isključenja provjere dvostruke kažnjivosti, u ovom radu će uz osvrt na najvažnije značajke europskog uhidbenog naloga i dvostruke kažnjivosti, dati osvrt i na praksu europskih sudova glede ove problematike.

Ključne riječi: međunarodna pravosudna suradnja, država izdavanja, europski uhidbeni nalog, država izvršenja, dvostruka kažnjivost

1. Uvod

U čl. 1. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (u daljnjem tekstu: ZPSKSDEU)ⁱ propisana je pravosudna suradnja Republike Hrvatske s državama članicama Europske unije u devet područja:

- europski uhidbeni nalog,
- nalog za osiguranje imovine ili dokaza,
- europski nalog za pribavljanje dokaza,
- priznanje i izvršenje odluka o oduzimanju imovine ili predmeta,
- priznanje i izvršenje odluka o novčanoj kazni,
- priznanje i izvršenje presuda kojim je izrečena kazna zatvora ili mjera koja uključuje oduzimanje slobode,
- priznanje i izvršenje presuda i odluka kojima su izrečene probacijske mjere i alternativne sankcije,
- priznanje i izvršenje odluka o mjerama opreza i
- europski nalog za zaštitu.

Prije donošenja ZPSKSDEU, pravosudna suradnja Republike Hrvatske u kaznenim stvarima s drugim državama (pa tako i s državama članicama Europske unije) bila je uređena Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (u daljnjem tekstu: ZOMPPKS)ⁱⁱ. ZOMPPKS je posebice uređivao međunarodnu pravnu pomoć u kaznenim postupcima koji su u tijeku u Republici Hrvatskoj ili u stranoj državi (pribavljanje i prosljeđivanje predmeta koji će biti predočeni kao dokazi, dostava sudskih akata i odluka, pristupanje sudu osoba radi davanja iskaza i druge radnje potrebne za vođenje kaznenih postupaka), postupke izručenja Republici Hrvatskoj osoba okrivljenih ili osuđenih na temelju odluka domaćih sudova, postupke izručenja stranaca okrivljenih ili osuđenih na temelju sudskih odluka države koja izručenje traži, postupke preuzimanja i ustupanja kaznenog progona te postupke izvršenja stranih sudskih odluka u kaznenim stvarima. Donošenjem ZPSKSDEU zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađeno je s pravnom stečevinom Europske unije na području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima. Usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije bilo je nužno radi kvalitetnije suradnje u borbi protiv međunarodnog kriminala. Međutim, važno je naglasiti kako se pravosudna suradnja u kaznenim stvarima između Republike Hrvatske i drugih država koje nisu članice Europske unije i dalje ostvaruje na temelju ZOMPPKS.

U skladu s Okvirnom odlukom Vijeća Europske unije (2002/584/PUP) od 13. lipnja 2002. godine o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica Europske unije (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka)ⁱⁱⁱ Republika Hrvatska je, među ostalim, u ZPSKSDEU propisala i odredbe koje se odnose na europski uhidbeni nalog i postupak predaje, ali jednako tako i isključenje provjere dvostruke kažnjivosti za određena kaznena djela. U konkretnom slučaju to znači da će nadležno pravosudno tijelo Republike Hrvatske izvršiti zaprimljenu odluku stranih pravosudnih tijela koja se odnosi na europski uhidbeni nalog (u daljnjem tekstu: EUN), bez provjere dvostruke kažnjivosti. Upravo je ta odredba glede isključenja provjere dvostruke kažnjivosti izazvala određene prijepore u stručnoj javnosti, posebno zbog instituta zastare, budući da je jedan dio stručne javnosti smatrao kako je nastupanje zastare obvezatni razlog za odbijanje izvršenja EUN bez obzira o kojem se kaznenom djelu radi, dok je drugi dio stručne javnosti smatrao kako se kod kaznenih djela navedenih u čl. 10. ZPSKSDEU (isključenje provjere dvostruke kažnjivosti) ne ulazi u pitanje provjere zastare te se zbog kaznenih djela navedenih u tom članku, bez obzira je li nastupila zastara ili ne u državi izvršenja, europski uhidbeni nalog uvijek mora izvršiti.^{iv} U tom smislu, cilj ovog rada je teorijski i praktično raspraviti problematiku izvršenja EUN bez provjere dvostruke kažnjivosti, te pri tome dati osvrt na najvažnije značajke EUN i dvostruke kažnjivosti.

ⁱ Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (Narodne novine br. 91/10, 81/13, 124/13 i 26/15).

ⁱⁱ Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (Narodne novine br. 178/04).

ⁱⁱⁱ 2002/584/JHA: Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and surrender procedures between Member States, Official Journal L 190, 180/07/2002 P. 0001-0020.

^{iv} Derenčinović, D. (2014.) Doseg isključenja provjere dvostruke kažnjivosti iz Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije. Preuzeto s https://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/2_Derencinovic.pdf

2. Općenito o europskom uhidbenom nalogu

Odredbe iz ZPSKSDEU koje se odnose na EUN donesene su sukladno Okvirnoj odluci. Okvirna odluka donesena je na temelju čl. 31. toč. a) i b) te čl. 34. st. 2. toč. b) Ugovora o Europskoj uniji s ciljem ujednačavanja zakonodavstava država članice Europske unije u području ekstradicijskog prava.^v Donošenjem Okvirne odluke ukinut je dotadašnji sustav izručenja između država članica Europske unije, a zamijenjen je sustavom predaje između pravosudnih tijela.^{vi} Osim toga, uvođenjem novog pojednostavljenog sustava predaje osuđenika radi izvršenja kazne ili provođenja kaznene presude, umanjen je problem složenosti i mogućih odgoda uobičajenih dotadašnjim postupcima izručenja.^{vii}

Prema ZPSKSDEU, EUN je nalog nadležnog pravosudnog tijela države članice za uhićenje i predaju osobe koja se zatekne u drugoj državi članici u svrhu kaznenog progona ili izvršenja zatvorske kazne ili mjere koja uključuje oduzimanje slobode.^{viii} Dakle, EUN se može izdati isključivo u tri svrhe, i to: kaznenog progona (pod uvjetom da je protiv osobe na koju se EUN odnosi prethodno rješenjem određen istražni zatvor)^{ix}, izvršenja zatvorske kazne i izvršenja mjera koja uključuje oduzimanje slobode. O tome koje će pravosudno tijelo u Republici Hrvatskoj izdati EUN ovisi u koju svrhu se on izdaje. Ako se EUN izdaje u svrhu predaje tražene osobe radi kaznenog progona, tada EUN izdaje tijelo koje vodi postupak (sud ili državno odvjetništvo), a ako se EUN izdaje u svrhu izvršenja kazne zatvora ili prisilnog smještaja, tada EUN izdaje sudac izvršenja županijskog suda.

Kada je u pitanju kazneni progon, EUN se prema ZPSKSDEU, a što je u skladu i s Okvirnom odlukom, može izdati samo za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora u najdužem trajanju od jedne godine zatvora ili više, dok se u slučaju izvršenja kazne EUN može izdati samo onda ako je donesena pravomoćna presuda na kaznu zatvora u trajanju od najmanje četiri mjeseca. Smatramo kako je donja granica propisane odnosno izrečene kazne zatvora temeljem kojih je moguće izdati EUN prihvatljiva budući da bi se zbilja postavilo pitanje opravdanosti izdavanja EUN u slučaju kraćih zatvorskih kazni.

Sadržaj i oblik EUN propisan je odredbom čl. 18. ZPSKSDEU. Prema odredbi navedenog članka EUN mora sadržavati sljedeće podatke:^x

- identitet i državljanstvo tražene osobe,
- ime, adresu, broj telefona i telefaksa, adresu elektroničke pošte tijela koje je izdalo nalog,
- dokaz o postojanju izvršne presude, uhidbenog naloga ili druge izvršne odluke koja ima isti učinak,
- pravnu oznaku i zakonski opis djela,
- činjenični opis djela uključujući okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, vrijeme i mjesto počinjenja, stupanj sudionitva tražene osobe u počinjenju djela,
- vrstu i visinu kaznenopravne sankcije izrečene pravomoćnom presudom, odnosno vrstu i visinu kaznenopravne sankcije za konkretno kazneno djelo propisane domaćim pravom,
- ako je moguće posljedica djela.

Uspoređujući sadržaj i oblik EUN iz Okvirne odluke^{xi} s onim iz 18. ZPSKSDEU, razvidno je kako su njihovi sadržaji identični. Isti slučaj je i s drugim državama članicama Europske unije. Kada pravosudna tijela Republike Hrvatske postupaju po EUN koji je izdala druga država članica Europske unije, tada o tome odlučuje nadležni sud koji može donijeti rješenje o predaji tražene osobe ili rješenje kojim se odbija izvršenje EUN. Rješenje kojim se odobrava predaja mora sadržavati sljedeće podatke:^{xii}

^v Čule, J.; Hržina, D. (2013.) Primjena Europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj – očekivanja i stvarnost. Preuzeto s <http://www.pravnadatoteka.hr/pdf/aktualno/Primjena%20europskog%20uhidbenog%20naloga.pdf>

^{vi} Vidi Burić, Z: Europski uhidbeni nalog, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 14, br. 1/2007, Zagreb, 2007. godina, str. 218-219. Pravni temelj tradicionalnog sustava izručenja između europskih država jest Europska konvencija o izručenju iz 1957. godine, donesena u okviru Vijeća Europe. Ta je konvencija izmijenjena i dopunjena dvama dopunskim protokolima iz 1975. i 1978. godine.

^{vii} Toč. 5. preambule Okvirne odluke.

^{viii} Čl. 2. st. 8. ZPSKSDEU

^{ix} Čl. 17. st. 2. ZPSKSDEU

^x Obrazac EUN sadržan je u prilogu ZPSKSDEU, koji je sastavni dio tog Zakona.

^{xi} Čl. 8. Okvirne odluke

^{xii} Čl. 29. st. 5. ZPSKSDEU

- ime, prezime, datum i mjesto rođenja te državljanstvo tražene osobe,
- državu članicu kojoj se predaje tražena osoba,
- opis djela za koje se izvršava predaja,
- navod da se bez dopuštenja Republike Hrvatske, za djela počinjenja prije predaje, tražena osoba ne smije: kazneno goniti niti se protiv nje smije izvršiti kazna zatvora u državi izdavanja, biti predana drugoj državi članici radi kaznenog progona ili izvršenja kazne zatvora te izručiti trećoj državi radi kaznenog progona ili izvršenja kazne zatvora.

Razmatrajući dosadašnju praksu sudova u Republici Hrvatskoj glede postupanja po EUN koji je izdala druga država članica Europske unije, za primijetiti je kako su hrvatski sudovi, kada je u pitanju sadržaj i oblik EUN, najčešće radili greške jer u izreci rješenja o predaji ili odbijanju predaje tražene osobe nisu navodili činjenični opis djela. Naime, ukoliko u tom rješenju nedostaje jedan od gore navedenih podataka iz prve tri točke, tada se radi o bitnoj povredi odredaba kaznenog postupka temeljem čega viši sud po izjavljenoj žalbi takvo rješenje ukida.^{xiii} Stajalište o tome zauzeo je i Vrhovni sud Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: VSRH) u nekoliko svojih odluka npr. – VSRH Kž-eun-13/15 od 21. travnja 2015. godine: „...*Žalba državnog odvjetnika zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka je osnovana, uslijed čega je žalba tražene osobe, za sada, bespredmetna. U pravu je državni odvjetnik kada tvrdi da rješenje, kojim se odobrava predaja, ne sadrži opis djela za koje se izvršava predaja. Kako, dakle, rješenje ne sadrži sve bitne elemente iz čl. 29. st. 5. ZPSKSDEU, to nije u dovoljnoj mjeri razumljivo. Imajući u vidu da se pobijano rješenje, uslijed navedenog nedostatka, ne može ispitati, ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08...*“.

Isto stajalište zauzeo je VSRH i u svojoj odluci Kž-eun-13/14-4 od 27. veljače 2014. godine: „...*U izreci pobijanog rješenja, navodi se da se predaja tražene osobe odobrava u svrhu kaznenog progona zbog kaznenog djela teške krađe iz čl. 242., čl. 243., čl. 22., čl. 23., čl. 25. i čl. 53. njemačkog Kaznenog zakona, što nije dostatno, s obzirom na odredbu čl. 29. st. 5. toč. 3. ZPSKSDEU, budući je izostao činjenični opis djela koji mora sadržavati europski uhidbeni nalog, kako je to propisano u čl. 18. toč. 5. ZPSKSDEU. To znači da trebaju biti navedene okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, vrijeme i mjesto počinjenja i stupanj sudioništva tražene osobe u počinjenju djela, dakle, one potrebne okolnosti kojima se može konkretizirati kazneno djelo za koje se traži predaja. Kako je činjenični opis izostao, izreka pobijanog rješenja je nerazumljiva, čime je ostvarena postupovna povreda iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 na koju drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, na temelju čl. 494. st. 4. ZKP/08...*“.

Iako se u praksi protiv jedne osobe uglavnom izdaje jedan EUN, nema nikakve zakonske prepreke da se protiv jedne te iste osobe izda više različitih EUN. Tako npr. jedan EUN može se izdati radi kaznenog progona zbog kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora od najmanje jedne godine, a drugi EUN se može izdati radi pravomoćno izrečene kazne zatvora od najmanje četiri mjeseca.

Pravosudno tijelo Republike Hrvatske koje je izdalo EUN može taj nalog izravno proslijediti nadležnom pravosudnom tijelu države izvršenja članice Europske unije ako mu je poznato u kojoj državi se nalazi osoba protiv koje je izdan EUN.^{xiv} Osim takvog načina dostavljanja, EUN može se zaprimiti i proslijediti putem Europske pravosudne mreže u kaznenim stvarima (EPMKS).^{xv}

Ako nadležnom pravosudnom tijelu koje je izdalo EUN nije poznato gdje se nalazi osoba protiv koje je izdan EUN, tada će odaslat posredstvom S.I.Re.N.E. ureda upozorenje putem Schengenskog

^{xiii} Garačić, A.: *Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije u sudskoj praksi*, Libertin naklada, Rijeka, 2015. godina, str. 102. U čl. 29. st. 5. toč. 1. do 3. ZPSKSDEU predviđeno je što treba sadržavati rješenje kojim se odobrava predaja tražene osobe. Ako sud propusti navesti tražene podatke ostvarit će bitnu povredu odredba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. Zakona o kaznenom postupku koji se supsidijarno primjenjuje na temelju čl. 132. ZPSKSDEU. Iako je u čl. 29. st. 7. ZPSKSDEU propisano kako rješenje kojim se odbija predaja mora biti obrazloženo, dok to nigdje nije navedeno u ZPSKSDEU glede rješenja kojim se prihvaća predaja, naglašava se kako je potrebno obrazložiti i rješenje kojim se prihvaća predaja.

^{xiv} Filipović, H: *Implementacija europskog uhidbenog naloga u pravni poredak Republike Hrvatske*, Policijska sigurnost, br. 1., Zagreb, 2012. godina, str. 194.

^{xv} Europska pravosudna mreža u kaznenim stvarima je mreža osoba za kontakt država članica, osnovana zajedničkom odlukom Vijeća o osnivanju Europske pravosudne mreže od 29. lipnja 1998. godine, sa svrhom poboljšanja pravosudne suradnje u kaznenim stvarima – čl. 2. st. 6. ZPSKSDEU.

informativnog sustava (SIS) da potražuje određenu osobu radi izvršavanja EUN.^{xvi} Takvo upozorenje popraćeno podacima koji propisuju sadržaj i oblik EUN ima isti učinak kao i EUN.^{xvii} Međutim, postavlja se pitanje što može napraviti pravosuđe koje je izdalo EUN u slučaju ako joj nije poznato gdje se osoba protiv koje je izdan EUN nalazi, a ne postoji mogućnost pristupa Schengenskom informativnom sustavu. U tom slučaju, nadležno pravosuđe koje je izdalo EUN može taj nalog prosljediti putem INTERPOL-a.^{xviii}

3. Isključenje provjere dvostruke kažnjivosti – problemi u teoriji i praksi

U pravnoj literaturi pojam dvostruka kažnjivost poznat je još kao identitet norme, dvojna kažnjivost, dvostruka inkriminiranost odnosno obostrana kažnjivost.^{xix} Osnovna smisao dvostruke kažnjivosti jest da je kazneno djelo kažnjivo i prema zakonu države u kojoj je počinjeno i prema zakonu države u kojoj se počinitelju sudi.^{xx} Međutim, prilikom provjere dvostruke kažnjivosti, kaznena djela se ne moraju u cijelost podudarati, već je važno da se samo podudaraju glede „bitnih obilježja kaznenih djela“.^{xxi} Prema tome, kod dvostruke kažnjivosti prije svega se provjerava može li se činjenični opis kaznenog djela koji je naveden u pravnom aktu jedne države (koja traži međunarodnu kaznenopravnu pomoć) podvesti pod neko od kaznenih djela druge države (od koje se traži pružanje navedene pomoći).^{xxii} Iz toga je razvidno kako se ne traži tzv. gramatički identitet norme odnosno dvostruke kažnjivosti budući da bi inzistiranje na točnoj gramatičkoj formulaciji moglo dovesti do velikih komplikacija oko pružanja međunarodne kaznenopravne pomoći.^{xxiii}

Unatoč temeljnim postavkama načela dvostruke kažnjivosti koje je prije svega značilo jednakost među državama te da niti jedna država neće izručiti/predati traženu osobu drugoj državi za kazneno djelo koje nije kažnjivo u njezinoj državi, veliku novost glede toga donijela je Okvirna odluka koja je isključila provjeru dvostruke kažnjivosti za kaznena djela koja su navedena u čl. 2. st. 2. Okvirne odluke.^{xxiv} Iako je Republici Hrvatskoj do promjena Ustava Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustav RH)^{xxv} iz 2010. godine^{xxvi} bilo zabranjeno izručivati vlastite državljanke drugoj državi,^{xxvii} navedenom promjenom Ustava

^{xvi} Nacionalni S.I.Re.N.E. ured je ustrojstvena jedinica Ministarstva unutarnjih poslova koja je središnje tijelo nadležno za razmjenu dopunskih informacija vezanih uz upozorenje iz Schengenskog informativnog sustava – čl. 2. st. 27. ZPSKSDEU.

^{xvii} Schengenski informativni sustav (SIS) je informativni sustav za unošenje i razmjenu podataka između država članica šengenskog provedbenog sporazuma – čl. 2. st. 7. ZPSKSDEU.

^{xviii} Prigovori tražene osobe formalne naravi koji se odnose na način dostave, formu i prijevod europskog uhiđenog naloga nisu osnovani. Na temelju čl. 19. st. 2. ZPSKSDEU nadležno tijelo može zaprimiti uhiđeni nalog putem INTERPOL-a, što je u konkretnom slučaju i učinjeno. Europski uhiđeni nalog dostavljen je na propisanom obrascu i sadrži sve potrebne elemente. Spisu prileži optužnica od 18. listopada 1994. godine protiv tražene osobe podnesena Zemaljskom sudu u U., u kojoj je opisano inkriminirano djelo i koja potkrepljuje izdani nalog pa nije osnovan prigovor koji se odnosi na činjenični opis kaznenog djela iz izreke pobijanog rješenja – vidjeti odluku VSRH Kž-eun-8/14 od 07. veljače 2014. godine.

^{xix} Derenčinović, D.: Ulazi li zastara u pojam dvostruke kažnjivosti pri primjeni europskog uhiđenog naloga?, Informator, br. 6256, Zagreb, 2014. godina, str. 2-3.

^{xx} Alinčić, M. *et al.* "Pravni leksikon", Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2007. godina, str. 429.

^{xxi} Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da spomenuto kazneno djelo po svojim bitnim obilježjima odgovara kaznenom djelu iz članka 337. stavak 4. KZ/97, pri čemu valja uputiti žalitelja da je za pitanje obostrane kažnjivosti odlučno vrijeme od trenutka zaprimanja zamolbe strane države u nadležnom sudu zamoljene države, a ne vrijeme počinjenja djela u stranoj državi, što znači da je sud zamoljene države dužan ocijeniti može li se činjenični opis kaznenog djela iz zamolbe strane države podvesti pod bitno zakonsko obilježje kaznenog djela u pravu zamoljene države važećeg u trenutku odlučivanja o zamolbi. Također treba naglasiti da se pravno relevantne činjenice iz zamolbe strane države ne moraju u potpunosti poklapati za zakonskim opisom kaznenog djela u pravu zamoljene države, već je dovoljno da u bitnom odgovaraju smislu i sadržaju nekog kaznenog djela u pravu zamoljene države, za koje se može odobriti izručenje u smislu odredbe članka 34. stavak 2 ZOMPO – odluka VSRH I Kž 208/13-5 od 09. travnja 2013. godine.

^{xxii} Vidjeti čl. 2. st. 4. Okvirne odluke koji glasi: Predaja za kaznena djela koja nisu navedena u st. 2. Okvirne odluke, ovisi o tome predstavljaju li djela za koja je izdan europski uhiđeni nalog, kazneno djelo prema zakonu države članice koja ga izvršava, bez obzira na sastavne elemente ili opis.

^{xxiii} Krapac, D: Međunarodna kaznenopravna pomoć, Narodne novine, Zagreb, 2006. godina, str. 43.

^{xxiv} Radi se o ukupno 32 kaznena djela.

^{xxv} Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14).

^{xxvi} Promjena Ustava RH (Narodne novine br. 76/10).

^{xxvii} Republika Hrvatska je do tada imala obvezu jedino predavati svoje državljanke Međunarodnom kaznenom sudu za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na području bivše Jugoslavije od 1991. godine (vidjeti Ustavni zakon o suradnji Republike Hrvatske s međunarodnim kaznenim sudom – Narodne novine br. 32/96).

RH izmijenjen je čl. 9. koji sada glasi: „Državljanin Republike Hrvatske ne može biti prognan iz Republike Hrvatske niti mu se može oduzeti državljanstvo, osim kada se mora izvršiti odluka o izručenju ili predaji donesena u skladu s međunarodnim ugovorom ili pravnom stečevinom Europske unije.“ Imajući u vidu navedenu izmjenu ustava RH, te u skladu s Okvirnom odlukom, Republika Hrvatska je u čl. 10. ZPSKSDEU propisala kaznena djela glede kojih je isključena provjera dvostruke kažnjivosti.

Odredbom čl. 10. ZPSKSDEU propisano je sljedeće: Ako je u državi izdavanja propisana kazna zatvora ili mjera koja uključuje oduzimanje slobode u najdužem trajanju od tri godine ili više, a u slučaju priznanja strane novčane kazne bez obzira na visinu propisane kazne, nadležno pravosudno tijelo iz članka 7. ZPSKSDEU izvršit će zaprimljenu odluku stranih pravosudnih tijela iz članka 1. ZPSKSDEU bez provjeravanja dvostruke kažnjivosti za sljedeća kažnjiva djela:

- pripadanje zločinačkoj organizaciji,
- terorizam,
- trgovanje ljudima,
- spolno iskorištavanje djece i dječja pornografija,
- nedopuštena trgovina opojnim drogama i psihotropnim tvarima,
- nedopuštena trgovina oružjem, streljivom i eksplozivima,
- korupcija,
- prijevara, uključujući i one koje utječu na financijske interese Europskih zajednica u smislu Konvencije od 26. srpnja 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica,
- pranje novca,
- krivotvorenje valute, uključujući i euro,
- računalni kriminalitet,
- djela protiv okoliša, uključujući i nedopuštenu trgovinu ugroženim životinjskim vrstama i vrstama i sortama ugroženih biljaka,
- omogućavanje neovlaštenog ulaska i boravka,
- ubojstvo, teška tjelesna ozljeda,
- nedopuštena trgovina ljudskim organima i tkivom,
- otmica, protupravno oduzimanje slobode i držanje talaca,
- rasizam i ksenofobija,
- organizirana ili oružana pljačka,
- nedopuštena trgovina kulturnim dobrima, uključujući starine i umjetnička djela,
- varanje,
- reketarenje i iznuda,
- krivotvorenje i piratstvo proizvoda,
- krivotvorenje i trgovina administrativnim ispravama,
- krivotvorenje sredstava plaćanja,
- nedopuštena trgovina hormonskim supstancijama i drugim tvarima za poticanje rasta,
- nedopuštena trgovina nuklearnim i radioaktivnim materijalima,
- trgovina ukradenim vozilima,
- silovanje,
- podmetanje požara,
- kaznena djela iz nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda,
- protupravno oduzimanje letjelica/plovnih objekata,
- sabotaza.

Za vrijeme donošenja Okvirne odluke vodila se velika rasprava u zemljama članicama Europske unije glede zabrane provjere dvostruke kažnjivosti budući da je bilo neprihvatljivo da se državljanin jedne države izručuje drugoj državi za kazneno djelo koje u njezinoj državi uopće nije kazneno djelo.^{xxviii} U Republici Hrvatskoj teorijska i praktična rasprava najviše se vodila oko instituta zastare tj. je li zastara jedan

^{xxviii} Krapac, D.: Okvirna Odluka vijeća (Europske unije) od 13. VI. 2002. godine o europskom uhidbenom nalogu (EUN) i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 64. No. 5-6, prosinac 2014. godina, str. 967.

od razloga zbog kojih se može odbiti izvršenje EUN, pa tako i za ona kaznena djela iz odredbe čl. 10. ZPSKSDEU koja se odnosi na isključenje provjere dvostruke kažnjivosti.

Prvu veću polemiku glede toga jesu li u konkretnom slučaju nastupili razlozi za odbijanje izvršenja EUN u odnosu na kaznena djela iz čl. 10. ZPSKSDEU kod kojih je isključena provjera dvostruke kažnjivosti izazvala je odluka VSRH Kž-eun-11/13 od 20. rujna 2013. godine u kojoj je navedeno sljedeće: "... U pravu je žalitelj ističući da je prvostupanijski sud počinio povredu kaznenog zakona iz članka 469. stavak 1 i 3 ZKP/08 odbivši priznati europski uhidbeni nalog kojim je tražena predaja K. Č., za kazneno djelo koje je u tipiziranom obrascu naloga označeno kao „varanje“ a nalazi se na popisu kaznenih djela za koja sud države izvršenja ne provjerava obostranu kažnjivost, u smislu odredbe članka 10. ZPSKSDČEU. Pogrešno je prvostupanijski sud zauzeo stajalište da treba odbiti priznanje europskog uhidbenog naloga zbog nastupa zastare kaznenog progona na temelju članka 19. stavak 1. alineja 4. u vezi članka 20. stavak 6. Kaznenog zakona ("Narodne novine" br. 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11 – u daljnjem tekstu: KZ/97) za kazneno djelo iz europskog uhidbenog naloga koje je na temelju KZ/97 označio kao kazneno djelo prijevare iz članka 224. stavak 1. Kazneno djelo za koje je tražena predaja K. Č. označeno je u europskom uhidbenom nalogu kao kazneno djelo „varanja“ (engl. *swindling*) u smislu članka 10. ZPSKSDČEU, koji uređuje da ako je u državi izdavanja europskog uhidbenog naloga propisana kazna zatvora ili mjera koja uključuje oduzimanje slobode u najdužem trajanju od tri godine ili više, a u slučaju priznanja strane novčane kazne bez obzira na visinu propisane kazne, nadležno pravosudno tijelo iz članka 7. ovog Zakona izvršit će zaprimljenu odluku stranih pravosudnih tijela iz članka 1. ovog Zakona bez provjeravanja dvostruke kažnjivosti za sljedeća kažnjiva djela: (slijedi popis 32 kaznena djela). S obzirom na ovu odredbu, pogrešno je prvostupanijski sud uzео u obzir zastaru kaznenog progona prema domaćem pravu jer prema odredbi članka 10. ZPSKSDČEU – „Isključenje provjere dvostruke kažnjivosti“, domaći sud kao sud izvršenja prilikom odlučivanja o europskom uhidbenom nalogu ne provjerava dvostruku kažnjivost, dakle ne primjenjuje domaće pravo niti na temelju njega cijeni o zastari kaznenog progona. Za kaznena djela s popisa nije potrebna provjera kažnjivosti u državi izvršenja europskog uhidbenog naloga. Sud države izvršenja, u ovom slučaju prvostupanijski sud, prihvaća pravnu oznaku koju je određenom kaznenom djelu dalo nadležno tijelo države izdavanja. U tome je značaj uklanjanja obveze provjeravanja obostrane kažnjivosti, u smislu odredbi Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, koji se temelji na pravnoj stečevini Europske unije i kojeg treba tumačiti i primjenjivati u skladu s tom stečevinom i odlukama Suda Europske unije. Slijedom navedenog, ukinuto je prvostupanijsko rješenje i predmet se upućuje prvostupanijskom sudu na ponovno odlučivanje. Prilikom ponovnog odlučivanja prvostupanijski sud će zaprimljeni europski uhidbeni nalog za predaju tražene osobe K. Č., razmotriti s posebnom pozornošću u kontekstu odredbe članka 10. ZPSKSDČEU kao i članka 3. istog Zakona te će donijeti novu odluku u skladu s time.

Svoje mišljenje o toj odluci najprije je iznio prof. dr. sc. Petar Novoselec kada je naveo da pravno shvaćanje VSRH usvojeno u drugostupanijskom rješenju nije prihvatljivo i da je trebalo odobriti prvostupanijsko rješenje kojim je odbijeno izvršenje naloga jer je po hrvatskom pravu nastupila zastara kaznenog progona.^{xxix} S obzirom da je takvo stajalište VSRH zauzimao i u drugim svojim odlukama,^{xxx}

^{xxix} Novoselec, P.: Sudska praksa, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 20., br. 2., 2013. godina, str. 862-866. Uz ostalo, prof. dr. sc. Petar Novoselec u svom mišljenju navodi: "... Začuduje da VSRH nijednom riječju ne spominje odredbu čl. 20. st. 2. t. 7. ZPSKSDEU prema kojoj će sud odbiti izvršenje naloga ako je prema domaćem pravu nastupila zastara kaznenog progona, a postoji nadležnost Republike Hrvatske na temelju domaćeg prava. Citirana odredba preuzeta je u cijelosti iz Okvirne odluke Vijeća EU 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. godine koja u čl. 4. t. 4. dopušta da pravosudno tijelo države koja izvršava europski uhidbeni nalog može odbiti izvršenje naloga ako je nastupila zastara kaznenog progona prema zakonima te države. Stoga je VSRH, unatoč tome što se poziva na pravnu stečevinu Europske unije, ne samo u sukobu s hrvatskim Zakonom nego i s okvirnom odlukom. Odluka čl. 20. st. 2. t. 7. citiranog Zakona ne ostavlja nikakve dvojbe; ona je *lex loquens* i ne može se zaobići nikakvom interpretacijom. Umjesto da je primijeni, VSRH traži rješenje u čl. 10. tog Zakona prema kojem hrvatski sud nema pravo provjeravati dvostruku kažnjivost koja pak, po njegovom stajalištu, obuhvaća i nezastarjelost. Ta odredba je također u skladu s odredbom čl. 2. st. 2. Okvirne odluke kojom se htjela osigurati zaštita temeljnih pravnih dobara na kojima počiva Europska unija, čemu služi katalog nabrojanih kaznenih djela koja države članice moraju prihvatiti bez obzira na njihovo nacionalno zakonodavstvo. Na taj način se htjelo spriječiti da države kojima je upućen nalog izbjegavaju njegovo izvršenje pod izgovorom da djelo obuhvaćeno nalogom nije kazneno djelo po njihovom pravu, što bi moglo opravdati i pukom nesuglašenosti opisa kaznenih djela, nebitnom za ocjenu identiteta. Da Okvirna odluka pod pojmom dvostruke kažnjivosti ne obuhvaća i nezastarjelost po nacionalnom pravu, proizlazi ne samo iz odredbe čl. 4. st. 4. nego i iz odredbe čl. 2. st. 4. u kojoj se izričito tvrdi da dvostruka kažnjivost obuhvaća samo obilježja kaznenog djela, što znači da ne obuhvaća i nezastarjelost (odredba se odnosi na kaznena djela koja nisu obuhvaćena Okvirnom odlukom, kod kojih se države koje izvršavaju nalog mogu pozivati na nepostojanje dvostruke kažnjivosti. Teza VSRH da dvostruka kažnjivost obuhvaća i ocjenu o zastari u suprotnosti je i s tumačenjem dvostruke kažnjivosti (identiteta norme) kao pretpostavke za primjenu domaćeg kaznenog zakonodavstva na kaznena djela počinjena u inozemstvu. Da bi postojala dvostruka kažnjivost, djelo počinjeno u inozemstvu mora sadržavati sva obilježja kaznenog djela po domaćem pravu,

razmišljanju prof. dr. sc. Petra Novoselca pridružili su se i drugi ugledni teoretičari kaznenog prava - prof. dr. sc. Davor Derenčinović i dr. sc. Igor Martinović.^{xxxii}

Suprotno takvim razmišljanjima, te prihvaćajući shvaćanja VSRH, izjasnio se i prof. dr. sc. Davor Krapac.^{xxxiii} On naime smatra kako su prigovori kritičara odluka VSRH naizgled vrlo jaki, ali da je: „... *Vrhovni sud mogao ispravno odlučiti jedino kako je odlučio tumačeći odredbu čl. 20. st. 1. i 2. ZPSKSDEU: kod djela s „liste“, kod kojih nema ispitivanja obostrane kažnjivosti, nema ispitivanja postojanja in concreto zastare kaznenog progona kao negativne pretpostavke za izvršenje EUN...*“.

S obzirom na mnogobrojne polemike u stručnoj i široj javnosti, te već zauzetom pravnom shvaćanju VSRH, mnogi su s nestrpljenjem očekivali odluku Ustavnog suda RH u jednom predmetu u kojem je predmet raspravljanja trebalo biti i pitanje primjene čl. 10. ZPSKSDEU koji se odnosi na isključenje provjere dvostruke kažnjivosti, a s tim u svezi i pitanje zastare. Međutim, Ustavni sud RH se u svojoj odluci nije izjašnjavao glede tih pitanja već je samo naveo sljedeće: „...*U okviru prigovora o nezakonitosti osporenih rješenja, podnositelj ističe da je pitanje eventualne zastare njegova kaznenog progona u Republici Hrvatskoj glavno pitanje kad je riječ o njegovoj predaji Saveznoj Republici Njemačkoj. Suprotno traženju podnositelja, Ustavni sud u ovom ustavnosudskom postupku ne može ulaziti u zakonsko tumačenje odredaba mjerodavnog domaćeg prava o zastari kaznenog progona, a posebice ne u činjenična pitanja o tome kada je zastara kaznenog progona podnositelja u Republici Hrvatskoj počela teći, odnosno u pravna pitanja o tome od kojeg se trenutka zastara mora računati, je li u konkretnom slučaju nastupila, ima li relativni ili apsolutni karakter i sl. To je zadaća sudova na čelu s Vrhovnim sudom Republike Hrvatske kao najvišim sudom u zemlji, kojemu je ustavna zadaća da »osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni« (članak 116. stavak 1. Ustava). Drugim riječima, Ustavni sud nije nadležan ni za tumačenje zakonskih normi u primjeni na konkretne slučajeve ni za kontrolu zakonitosti sudskih i drugih odluka u konkretnim slučajevima, budući da on nije redovni sud u smislu članka 115. Ustava. U okviru prethodno naznačenog opsega svoga ustavnosudskog nadzora, Ustavni sud primjećuje da su pitanje zastare kaznenog progona podnositelja u Republici Hrvatskoj prvostupanjski i drugostupanjski sud riješili primjenom članka 10. i članka 20. stavka 2. ZPSKS-EU-a (v. točku 7. obrazloženja ove odluke), vodeći se načelom uzajamnog priznanja presuda i sudskih odluka u kaznenim stvarima i tumačenjem domaćeg prava na način koji pridonosi ostvarenju načela uzajamnog priznanja sudskih odluka država članica EU-a. Na tim su osnovama ocijenili da se podnositeljev prigovor zastare mora odbiti.*

Polazeći od ustavnog zahtjeva da je »izručenje« hrvatskog državljanina dopušteno »kad se mora izvršiti odluka o ... predaji donesena u skladu s ... pravnom stečevinom Europske unije« (članak 9. stavak 2. Ustava), Ustavni sud zaključuje da osporena sudska rješenja o odobrenju predaje podnositelja Saveznoj Republici Njemačkoj nisu »flagrantno i očito arbitrarna« i da su ostala u granicama članka 9. stavka 2. Ustava...“^{xxxiii}

Dakle, Ustavni sud RH nije se upustio u razmatranje pitanja isključenja provjere dvostruke kažnjivosti i zastare, već je samo u konačnici zaključio kako je predaja tražene osobe ostala u granicama Ustava RH. Za razliku od takvog stajališta Ustavnog suda RH, Ustavni sud Savezne Republike Njemačke je u jednoj svojoj odluci izričito naveo kako je obveza njemačkih sudova utvrditi je li u postupku izvršenja

dok su mišljenja o tome uključuje li dvostruka kažnjivost i razloge isključenja protupravnosti i krivnje u teoriji podijeljena: u njemačkoj literaturi postoji opća suglasnost da procesne smetnje (zastara, amnestija, nepostojanje prijedloga za progon) ne utječu na dvostruku kažnjivost (za stanje u njemačkoj literaturi v. Eser, u: Schonke/Schroder, Strafgesetzbuch, Kommentar, 28. Aufl., Munchen, 2010, & 7). Ni u francuskom pravu zastara ne utječe na dvostruku kažnjivost, nego se uvijek određuje prema francuskom zakonu (Desportes/Le Guehrec, Droit penal general, 12. Edition, Paris, 2005, str. 363). U našoj literaturi Krapac – Međunarodna kaznenopravna pomoć, Zagreb, 2006., str. 43) svodi ispitivanje dvostruke kažnjivosti na smisao i sadržaj kaznenog djela po domaćem i stranom pravu, što znači da ne uključuje procesne smetnje...“

^{xxx} Npr. Odluka VSRH Kž-eun - 8/13-4 od 07. veljače 2014. godine, odluka VSRH Kž-eun - 9/14 od 11. veljače 2014. godine i dr.

^{xxxii} Derenčinović, D.: Ulazi li zastara u pojam dvostruke kažnjivosti pri primjeni europskog uhidbenog naloga?, op. cit., str. 249-270 te Martinović, I.: Zastara kao razlog za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga: kritički osvrt na sudsku praksu, preuzeto s: http://www.academia.edu/6289794/Zastara_kao_razlog_za_odbijanje_izvr%C5%A1enja_europskog_uhidbenog_naloga_kriti%C4%8Dki_osvrt_na_sudsku_praksu

^{xxxiii} Krapac, D.: Okvirna Odluka vijeća (Europske unije) od 13. VI. 2002. godine o europskom uhidbenom nalogu (EUN) i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP), op. cit., str. 970-974.

^{xxxiiii} Odluka Ustavnog suda RH br. U-III—351/2014 od 24. siječnja 2014. godine.

EUN nastupila zastara kaznenog progona prema zakonodavstvu Njemačke ili ne.^{xxxiv} U drugoj odluci je bio još izričitiiji te je zauzeo stajalište kako je zastara kaznenog progona prema njemačkom pravu razlog za odbijanje izvršenja EUN izdanog za njemačkim državljanima, kao i za njemačkim državljanima koji imaju državljanstvo države izdavanja, jer u takvim predmetima postoji sudbenost Savezne Republike Njemačke. Zastaru prekidaju samo radnje koje su poduzimala njemačka pravosudna tijela, tako da se radnje koje je poduzimala država izdavanja neće razmatrati.^{xxxv} Upravo su takve odluka imala vrlo važnu ulogu i u stvaranju sudske prakse u Saveznoj Republici Njemačkoj glede izvršenja EUN budući da je nakon toga donesen veliki broj odluka kojim je odbijeno izvršenje EUN, i to upravo zbog nastupa zastare kaznenog progona u Saveznoj Republici Njemačkoj.^{xxxvi}

Prema tome, analizirajući praksu hrvatskih sudova, jasno se izvodi zaključak kako u situaciji kada hrvatski sudovi odlučuju o izvršenju EUN za kaznena djela iz čl. 10. ZPSKSDEU, a za koja kaznena djela je isključena provjere dvostruke kažnjivosti, tada oni ne primjenjuju domaće pravo, pa se time ne primjenjuje ni odredbe o zastari iz Kaznenog zakona Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: KZ).^{xxxvii}

Međutim, s druge strane, u ZPSKSDEU postoje odredbe koje se odnose na obvezatne i fakultativne razloge za neizvršavanje EUN. Obvezatne odredbe navedene su u čl. 20. st. 2., a fakultativne u čl. 21. ZPSKSDEU. Među obvezatnim razlozima za odbijanje izvršenja EUN, u čl. 20. st. 2. toč. 7. ZPSKSDEU, naveden je i razlog kako će se odbiti izvršiti EUN ako je prema domaćem pravu nastupila zastara kaznenog progona ili izvršenje kaznenopravne sankcije, a postoji nadležnost Republike Hrvatske na temelju domaćeg prava.^{xxxviii} Upravo ta odredba je izazvala glavne prijepore u stručnoj i široj javnosti u Republici Hrvatskoj budući da su se glavni kritičari gore navedenih odluka VSRH pozivali na tu odredbu smatrajući kako odredba čl. 20. st. 2. toč. 7. ZPSKSDEU predstavlja obvezatni razlog odbijanja izvršenja

^{xxxiv} Odluka Ustavnog suda Savezne Republike Njemačke BverfG 2 BvR, 2115/09, preuzeto s: https://translate.google.hr/translate?hl=hr&sl=de&u=https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2009/10/rk20091009_2bvr211509.html&prev=search

^{xxxv} Čule, J.; Hržina, D.: op. cit. str. 747-748 (autori su na tim stranicama citirali stajalište Ustavnog suda Savezne Republike Njemačke br. EuGRZ 2009 od 03. rujna 2009. godine). Na str. 748. rada isti autori spominju i odluku Ustavnog suda Savezne Republike Njemačke br. 4 Ars 16/09-N St Z-RR 2010 od 18. veljače 200. godine prema kojoj je Ustavni sud Savezne Republike Njemačke zauzeo stajalište kako se neće odobriti predaja Poljskoj, na temelju EUN, osobe koja ima njemački i poljsko državljanstvo zbog kaznenih djela počinjenih u Poljskoj ako je u Saveznoj Republici Njemačkoj nastupila zastara. Radnje kojima je prekidana zastara u državi izdavanja i kojima bi bila prekinuta zastara u Saveznoj Republici Njemačkoj ne uzimaju se u obzir.

^{xxxvi} Derenčinović, D.: Ulazi li zastara u pojam dvostruke kažnjivosti pri primjeni europskog uhidbenog naloga?, op. cit., str. 261-262 i Martinović, I.: op. cit. str. 7-9.

^{xxxvii} Kazneni zakon (Narodne novine br. 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15).

^{xxxviii} Čl. 20. ZPSKSDEU pod nazivom „Razlozi za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga“ glasi:

- (1) Osim za djela iz članka 10. ovog Zakona, nadležni sud će izvršiti europski uhidbeni nalog za djelo za koje je u državi izdavanja propisana kazna zatvora u najdužem trajanju od barem jedne godine zatvora ili više ili je donesena pravomoćna presuda kojom je izrečena kazna zatvora ili mjera koja uključuje oduzimanje slobode u trajanju od najmanje četiri mjeseca, pod uvjetom da to djelo sadrži bitna obilježja kaznenog djela i prema domaćem pravu, neovisno o zakonskom opisu i pravnoj kvalifikaciji kažnjive radnje navedenim u zaprimljenom nalogu.
- (2) Sud će odbiti priznanje europskog uhidbenog naloga:
 1. ako je europski uhidbeni nalog izdan za djelo koje je u Republici Hrvatskoj obuhvaćeno amnestijom, a na temelju zakona postoji nadležnost domaćeg suda,
 2. ako je sud obaviješten da je tražena osoba već pravomoćno osuđena u nekoj od država članica za isto djelo pod uvjetom da je kaznena sankcija izvršena ili se trenutno izvršava ili se više ne može izvršiti prema pravu države u kojoj je donesena presuda,
 3. ako tražena osoba u trenutku počinjenja kaznenog djela nije navršila 14 godina života,
 4. ako djelo iz članka 17. stavka 1. ovog ZPSKSDEU na koje se odnosi europski uhidbeni nalog ne predstavlja kazneno djelo prema domaćem zakonu. Za fiskalna djela izvršenje europskog uhidbenog naloga ne može se odbiti samo iz razloga što domaće pravo ne propisuje istu vrstu poreza ili pristojbi ili što ne sadrži iste odredbe o porezima, pristojbama, carinama ili mijenjanju valute kao i pravo države izdavanja,
 5. ako se u Republici Hrvatskoj protiv osobe za kojom je izdan europski uhidbeni nalog vodi kazneni postupak zbog istog djela zbog kojeg je nalog izdan, osim ako su se državni odvjetnik i nadležno tijelo države izdavanja sporazumjeli da postupak vodi pravosudno tijelo države izdavanja,
 6. ako je domaće pravosudno tijelo odlučilo da neće pokrenuti kazneni postupak za djelo za koje je izdan europski uhidbeni nalog jer je osumnjičnik ispunio obveze koje su mu naložene kao uvjet za nepokretanje postupka,
 7. ako je prema domaćem pravu nastupila zastara kaznenog progona ili izvršenja kaznenopravne sankcije, a postoji nadležnost Republike Hrvatske na temelju domaćeg prava,
 8. ako je sud zaprimio obavijest da je tražena osoba već pravomoćno osuđena u trećoj državi zbog istog djela, a sankcija je izvršena ili se trenutno izvršava ili se više ne može izvršiti prema pravu države u kojoj je donesena presuda.

EUN za sva kaznena djela (pa tako i za kaznena djela iz čl. 10. ZPSKSDEU) u slučaju ako je nastupila zastara kaznenog progona tražene osobe prema KZ Republike Hrvatske.

U konačnici, unatoč vrlo argumentiranim kritikama uglednih teoretičara u Republici Hrvatskoj, prema mišljenju autora ovog rada, VSRH je, kao najviši sud u zemlji, kojemu je ustavna zadaća da »osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni«, ispravno odlučio kako zastara kaznenog progona, sukladno ovako propisanim odredbama ZPSKSDEU, nije razlog odbijanja EUN za kaznena djela kod kojih je isključena provjera dvostruke kažnjivosti iz čl. 10. ZPSKSDEU. Naime, u smislu odredbi ZPSKSDEU, koliko god odredbe tog Zakona u pojedinim dijelovima bile nespreno formulirane (misli se prije svega na čl. 20. ZPSKSDEU), smatramo kako razlog odbijanja izvršenja EUN radi nastupa zastare može biti samo za ona kaznena djela koja nisu navedena u čl. 10. ZPSKSDEU. Opravdanje takvom razmišljanju autori ovog rada prije svega vide u pravilnom i gramatičkom tumačenju čl. 20. st. 1. i 2. ZPSKSDEU prema kojemu iz čl. 20. st. 1. navedenog Zakona jasno proizlazi kako će za kaznena djela, osim za kaznena djela iz čl. 10. ZPSKSDEU, izvršiti EUN, ali uz prethodnu provjeru dvostruke kažnjivosti. Imajući u vidu da je već u sljedećem stavku (čl. 20. st. 2. ZPSKSDEU) zakonodavac nabrojio u kojim će se sve slučajevima odbiti priznanje EUN, pa tako i u slučaju ako je prema domaćem pravu nastupila zastara (čl. 20. st. 2. toč. 7. ZPSKSDEU), osnovano se zaključuje kako razlog za odbijanje izvršenja EUN, a u situaciji nastupa zastare kaznenog progona prema domaćem pravu, može biti samo za ona kaznena djela kod kojih postoji provjera dvostruke kažnjivosti, što ni u kojem slučaju nisu kaznena djela iz čl. 10. ZPSKSDEU.^{xxxix}

4. Zaključak

Okvirna odluka Vijeća Europske unije donijela je značajne novine kod država članica Europske unije, a to se najprije odnosi na institut EUN, isključenja provjere dvostruke kažnjivosti, predaje vlastitih državljana drugim državama povodom izdavanja EUN i dr. Propisivanjem EUN i postupka predaje traženih osoba stvorena je kvalitetna i brza suradnja između država članica Europske unije te je ujedno zamijenjen raniji način izručenja među državama koji je često bio kritiziran kao dosta složen i neučinkovit. Sadržaj Okvirne odluke Republika Hrvatska je implementirala u ZPSKSDEU, koji je stupio na snagu dana 01. srpnja 2013. godine kada je Republika Hrvatska pristupila Europskoj uniji. Iako je Republika Hrvatska i prije ulaska u Europsku uniju prihvatila gotovo sve temeljne pravne standarde u borbi protiv svih oblika teških kaznenih djela, propisivanjem EUN povisila je pravne standarde glede uzajamne suradnje između članica Europske unije te samim time i borbu protiv kriminala i počinitelja kaznenih djela.

S druge strane, institut dvostruke kažnjivosti i zastare, u svjetlu Okvirne odluke i ZPSKSDEU, unio je mnoge prijepore u stručnoj i široj javnosti. Kada se uzmu u obzir rezultati istraživanja ovog rada, a cijeneći pri tome ovako propisane odredbe ZPSKSDEU, odluke hrvatskih sudova koje se odnose na ovu problematiku te iznesena stručna mišljenja istaknutih pravnih stručnjaka, autori smatraju kako se kod dva različita mišljenja glede toga treba li se kod provjere dvostruke kažnjivosti upuštati u provjeru nastupanja zastare ili ne, treba prikloniti odlukama sudova i onih stručnjaka koji smatraju kako hrvatski sudovi kada odlučuju o izvršavanju EUN za kaznena djela iz čl. 10. ZPSKSDEU (isključenje provjere dvostruke kažnjivosti), ne smiju utvrđivati je li u konkretnom slučaju nastupila zastara kaznenog progona tražene osobe ili ne. Prema tome, kod takve situacije, nastup zastare kaznenog progona tražene osobe prema ZPSKSDEU relevantan je samo za ona kaznena djela kod kojih se provjerava dvostruka kažnjivost, a što ni u kojem slučaju nisu kaznena djela iz čl. 10. ZPSKSDEU. S druge strane, treba priznati kako ostaju otvorena neka pitanja na koja je u ovom trenutku vrlo teško dati odgovor kao npr. je li zakonodavac prilikom donošenja ZPSKSDEU pogrešno protumačio odredbe čl. 3. i 4. Okvirne odluke te sukladno tome i stvorio određenu konfuziju u stručnoj i široj javnosti, je li zakonodavac pravilnim tumačenjem tih članaka Okvirne odluke imao mogućnost propisati da je nastup zastare kaznenog progona obvezatan

^{xxxix} Odluka VSRH Kž-eun-8/13-4 od 07. veljače 2014. godine: „... Prema tome, unošenjem zastare kao mogućnosti obvezatnog odbijanja europskog uhiđenog naloga u ZPSKS-EU, nije izmijenjen karakter zastare i njegova vezanost za postojanje kaznenog djela i kazne, već je samo kod kaznenih djela kod kojih se primjenjuje načelo dvostruke kažnjivosti, postao osnova za obvezno, a ne fakultativno odbijanje izvršenja uhiđenog naloga. Okvirna odluka Vijeća sadrži primjenu načela uzajamnog priznavanja, koje se temelji na visokoj razini povjerenja između država članica, a to je rezultiralo, između ostalog, odredbom čl. 2. Okvirne odluke o neprimjenjivanju dvostruke kažnjivosti, a koja je izrijeком prenesena u ZPSKS-EU...“.

razlog za odbijanje izvršenja EUN tražene osobe kod svih kaznenih djela, je li Ustavni sud RH trebao raspetljati taj „gordijski čvor“ poput Ustavnog suda Savezne Republike Njemačke i iznijeti jasno stajalište glede toga je li zastara kaznenog progona prema hrvatskom pravu razlog za odbijanje izvršenja EUN izdanog za hrvatskog državljanima i dr. Najvjerojatnije će se odgovori na ta pitanja tražiti još dugo i biti će predmet mnogih rasprava, ali bi svakako ova situacija koja se dogodila u Republici Hrvatskoj mogla poslužiti kao pouka našim susjednim državama koje su na putu da jednog dana postanu članice Europske unije i da na odmah početku otklone sve moguće nedoumice.

5. Literatura

Alinčić, M. *et al.* “Pravni leksikon“, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2007. godina,

Burić, Z: Europski uhidbeni nalog, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 14, br. 1/2007, Zagreb, 2007. godina,

Čule, J., Hržina, D. (2013.) Primjena Europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj – očekivanja i stvarnost. Preuzeto s <http://www.pravnadatoteka.hr/pdf/aktualno/Primjena%20europskog%20uhidbenog%20naloga.pdf>,

Derencinović, D. (2014). Doseg isključenja provjere dvostruke kažnjivosti iz Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije. Preuzeto s https://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/2_Derencinovic.pdf,

Derencinović, D.: Ulazi li zastara u pojam dvostruke kažnjivosti pri primjeni europskog uhidbenog naloga?, Informator, br. 6256, Zagreb, 2014. godina,

Filipović, H: Implementacija europskog uhidbenog naloga u pravni poredak Republike Hrvatske, Policijska sigurnost, br. 1., Zagreb, 2012. godina,

Garačić, A.: Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije u sudskoj praksi, Libertin naklada, Rijeka, 2015. godina,

Kazneni zakon (Narodne novine br. 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15),

Konvencija o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica od 26. srpnja 1995. godine,

Krapac, D: Međunarodna kaznenopravna pomoć, Narodne novine, Zagreb, 2006. godina,

Krapac, D.: Okvirna Odluka vijeća (Europske unije) od 13. VI. 2002. godine o europskom uhidbenom nalogu (EUN) i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 64. No. 5-6, prosinac 2014. godina,

Martinović, I.: Zastara kao razlog za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga: kritički osvrt na sudsku praksu, preuzeto s: http://www.academia.edu/6289794/Zastara_kao_razlog_za_odbijanje_izvr%C5%A1enja_europskog_uhidbenog_naloga_kriti%C4%8Dki_osvrt_na_sudsku_praksu,

Novoselec, P.: Sudska praksa, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 20., br. 2., 2013. godina,

Odluka VSRH Kž-eun -8/13-4 od 07. veljače 2014. godine,

Odluka VSRH Kž-eun - 9/14 od 11. veljače 2014. godine,

Odluka VSRH I Kž 208/13-5 od 09. travnja 2013. godine,

Odluka VSRH Kž-eun-13/14-4 od 27. veljače. 2014. godine,

Odluka VSRH Kž-eun-13/15 od 21. travnja 2015. godine,

Odluka Vrhovnog suda RH Kž-eun-11/13 od 20. rujna 2013. godine,

Odluka VSRH Kž-eun-8/13-4 od 07. veljače 2014. godine,

Odluka Ustavnog suda RH br. U-III—351/2014 od 24. siječnja 2014. godine,

Odluka Ustavnog suda Savezne Republike Njemačke BverfG 2 BvR, 2115/09, preuzeto s: https://translate.google.hr/translate?hl=hr&sl=de&u=https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2009/10/rk20091009_2bvr211509.html&prev=search,

Odluka Ustavnog suda Savezne Republike Njemačke br. 4 Ars 16/09-N St Z-RR 2010 od 18. veljače 200. godine,

2002/584/JHA: Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and surrender procedures between Member States, Official Journal L 190, 180/07/2002 P. 0001-0020,

2002/584/JHA: Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and surrender procedures between Member States, Official Journal L 190, 180/07/2002 P. 0001-0020,

Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14),

Ustavni zakon o suradnji Republike Hrvatske s međunarodnim kaznenim sudom – Narodne novine br. 32/96,

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14),

Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (Narodne novine br. 178/04),

Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (Narodne novine br. 91/10, 81/13, 124/13 i 26/15).

Authors: (1) Damir Primorac, PhD, Associate Professor; (2) Mato Krmeč, Lawyer; (3) Marko Pilić, Student
Institutions: Forensic Science Department at University of Split
E-mail: damir.primorac@primorac-partners.com; mato.krmeč@primorac-partners.com; markopilic389@gmail.com

THEORETICAL AND PRACTICAL PROBLEMS OF PERFORMANCE EUROPEAN ARREST WARRANT WITHOUT VERIFICATION OF DOUBLE PUNISHABILITY

Abstract

The adoption of the Council Framework Decision (2002/584 / JHA) of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the extradition procedures between EU Member States changed every aspect of earlier extradition between EU Member States. The European arrest warrant has been implemented in the Croatian legislation enacting the Act on Judicial Co-operation in Criminal Matters with the EU Member States on 23 July 2010, entered into force on 01 July 2013 when Croatia joined the European Community. According to the solutions of the above legal regulations, the European arrest warrant can not be issued for all criminal offences, nor for all criminal offences for which a European arrest warrant was issued checks dual punishability. Exclusion of verification of double punishability applies to criminal offences which are listed in Art. 10 of the Act on Judicial Co-operation in Criminal Matters with the EU Member States since on these criminal offences does not apply domestic law, than the right of state that issued the European arrest warrant. Since in theory and practice in the Republic of Croatia appeared certain doubts as to the scope of the exclusion of verification double punishability, in this paper will be given an overview of the most important features of the European arrest warrant and the double punishability and an overview of the european courts practices regarding this issue.

Keywords: international judicial cooperation, the state of issuing, the European arrest warrant, the State of executing, dual punishability